

Mezinárodní management

doc. Ing. Petr Pirožek, Ph.D.

pirozek@econ.muni.cz

KPH č.dv. 635

Osnova kurzu

1. přednáška – Úvod, vymezení problematiky, východiska předmětu a používané pojmy
2. cvičení – zadání seminární práce, vymezení studované literatury, úkoly pro jednotlivá cvičení
3. přednáška – Internacionalizace podniku, investování v zahraničí
4. cvičení Internacionalizace podniku – příležitosti a hrozby
5. přednáška – Společné formy podnikání , mezinárodní prostředí a s tím spojené požadavky
6. cvičení společné formy podnikání

Osnova kurzu

7. přednáška Nástroje využívané v mezinárodním managementu – kooperace, joint venture, akvizice
8. cvičení příklady a praxe provedených akvizic v ČR a zahraničí
9. přednáška Nadnárodní společnosti , podstata, charakteristika, klasifikace
10. cvičení konkrétní forma společnosti, SWOT analýza pro mezinárodní podnikání
11. přednáška Podnikové činnosti v mezinárodním managementu R&D, lidské zdroje, finanční a informační systémy
12. cvičení prezentace a odevzdání seminární práce
13. Závěrečné shrnutí, vyhodnocení seminární práce, zpětná vazba

Ověření znalostí

Způsob hodnocení:

- Cvičení 4 – max. 8 bodů
- Cvičení 6 – max. 8 bodů
- Cvičení 8 – max. 8 bodů
- Cvičení 10 – max. 8 bodů

Test ve zkouškovém období spojený s ústní
zkouškou - max. 28 bodů

CELKEM max. 60 bodů

Výsledné hodnocení

Stupeň	%	Bodové ohodnocení
A	90-100	54-60
B	80 - 89	48-53
C	70 - 79	42-47
D	60 - 69	36-41
E	50-59	30-35
F	méně než 50	0-30

Aktivní účast na cvičeních + seminární práce

Seminární práce se zpracovává v kontextu jednotlivých cvičení, zejména cvičení 4,6,8,10.

Odevzdání vypracované seminární práce bude hodnoceno s aktivní účastí na cvičeních a doloženo vypracováním závěrů.

Literatura

a) základní literatura:

Dvořáček, J.: Společné a nadnárodní podniky. Nakladatelství
Oeconomica, VŠE Praha, 2006. 200 str. ISBN 80-245-1029-4

Pichanič, M.: Mezinárodní management a globalizace. Nakladatelství
Oeconomica, VŠE Praha, 2002. 106 str. ISBN 80-245-0421-9

Štrach, P.: Kompendium mezinárodního managementu. Nakladatelství
Oeconomica, VŠE Praha, 2004. 118 str. ISBN 80-245-0662-9

b) doporučená literatura:

DONELLY, J.H., GIBSON, J.L., IVANCEVICH, J.M. *Management*.
Praha : Grada Publishing, 1997. ISBN 80-7169-422-3.

VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O. *Management. Teorie a praxe
v informační společnosti*. 4. vydání. Praha : Management Press,
2001, ISBN 80-7261-041-4.

+ zahraniční vybrané materiály

Mezinárodní management

Max Weber – přelom 19. a 20. stol. A jeho definice základních předpokladů moderního trhu ve smyslu:

- Účetnictví, rozpočetnictví a kalkulace
- Absence iracionálních omezení a bariér
- Racionální použití technologie
- Právní prostředí
- Dostupnost pracovní síly
- Svoboda „komercializace života“

Mezinárodní management

Rozdíl od obecného managementu lze spatřit v důrazu a mezinárodní prostředí manažerských aktivit a to jak v podnikatelském, tak i nepodnikatelském sektoru.

Důraz je kladen na vnější prostředí ve smyslu právních politických, technologických, ekonomických a sociálních hledisek.

Mezinárodní management

Z tohoto důvodu lze mezinárodní management pojmut jako určitý proces

- koordinace aktivit v nadnárodním měřítku
- s využitím multikulturních lidských zdrojů za účelem plnění cílů
- pro zajištění prosperity z globálního pohledu.

Mezinárodní management

Pojem mezinárodního managementu je spojen s globalizací.

Globalitou rozumíme propojenost (a jejich růst) jednotlivých společenských procesů a subjektů za účelem dosahování maximálních společenských přínosů.

Globalita = mobilita spojené:

- Dostupnost, rychlost a progrese IT
- Dopravní spojení – rychlost, přesnost, četnost
- Právní rámec (NAFTA, CEFTA, EU, WTO)

Mezinárodní management

Nadnárodní společnosti (Multinational Corporations – MNCs) jsou:

Společnosti nebo jednotky, jejichž vlastnictví je soukromé, státní nebo smíšené, které jsou založené v různých zemích a vzájemně propojené tak, že jedna nebo více z nich může vyvíjet významný vliv na činnost druhých, zvláště s ohledem na společné využívání znalostí a zdrojů.

OECD 1977

Mezinárodní management

Nadnárodní společnosti na konkrétním příkladě znamenají, že se jedná o společnost, která poskytuje svůj produkt přes zahraniční pobočky v různých zemích.

Tyto pobočky kontroluje (ovládá) a koordinuje aktivity z globální perspektivy.

„Jednat lokálně, myslet globálně“

Za určité kvantitativní měřítko se považuje dosažení konsolidovaného obrátu v zahraničí alespoň na úrovni 25 – 30%.

Mezinárodní management

Mateřskou zemí rozumíme stát stát, kde sídlí centrála společnosti, případně kde je společnost založena.

V souvislosti s mezinárodními společnostmi (**MNE – multinational enterprise**) zahrnující jak MNCs se hovoří v tomto smyslu i organizacích pracujících v neziskovém sektoru jako jsou Greenpeace, Červený kříž, církve atd.

Mezinárodní management

Index transnacionality (**TNI**)– výraz pro mezinárodní (globální) orientace firmy.

Pro firmy index transnacionality vyjadřuje průměr podílů zahraničních aktiv, zahraničních a celkových prodejů a podílu počtu zahraničních a celkových zaměstnanců.

Pro země index transnacionality je průměr podílů přílivu investic na celkových investicích, přílivu investic na HDP, přidané hodnoty vytvořené FDI na HDP a počtu zaměstnanců v zahraničních firmách ku celkovému počtu zaměstnanců.

TNI sleduje Světová banka.

V zahraničí registrovaní majitelé českých firem

Kolik ovládají kapitálu (v miliardách korun)

	Ovládaný kapitál	Rozdíl oproti roku 2006
1. Nizozemí	247,5	32 %
2. Německo	180,0	-11 %
3. Velká Británie	125,5	0 %
4. Rakousko	100,4	9 %
5. USA	84,9	-5 %
6. Francie	74,0	6 %
7. Kypr	48,9	-2 %
8. Švýcarsko	48,7	2 %
9. Lucembursko	46,8	79 %
10. Španělsko	41,9	4 %

V zahraničí registrovaní majitelé českých firem

Kolik ovládají firem

	Ovládaný kapitál	Rozdíl oproti roku 2006
1. Německo	4097	5 %
2. Rusko	1987	28 %
3. Slovensko	1823	13 %
4. Rakousko	1725	5 %
5. Nizozemí	1459	11 %
6. Ukrajina	1073	16 %
7. Velká Británie	797	17 %
8. USA	723	11 %
9. Itálie	713	10 %
10. Švýcarsko	573	9 %

Mezinárodní management

Důvody pro mezinárodní formu managementu – expanze zvyšující konkurenceschopnost:

Defenzivní důvody:

- Mezinárodní konkurence
- Obchodní bariéry, regulace, restriktce
- Požadavky a poptávka zákazníků
- Sekundární FDI (automotive – dodavatele)

Mezinárodní management

Ofenzivní důvody ke globální expanzi:

- Úspory z rozsahu
- Přístup na nové mezinárodní trhy
- Prezentace nehmotných aktiv (transfer technologií)
- Přístup k omezeným zdrojům
- Úspory v nákladech
- Investiční pobídky

Mezinárodní management

Ofenzivní přístup lze charakterizovat vysokým stupněm pro-aktivního rozhodování a souladem se strategií uplatňovanou z pohledu vývoje ex ante.

U defenzivní přístupu je tomu naopak kdy se snažíme řešit situaci vyvolanou vnějšími činiteli ne rozhodováním třetích subjektů z pohledu ex post.

Mezinárodní management

Zahraniční aktivity podniku:

1. Zahraniční pobočka – část mateřské společnosti s omezenou rozhodovací pravomocí
2. Zahraniční přidružená společnost jw součástí majetku mateřské společnosti, kdy se vymezuje do pozice.
 - Dceřiné společnosti
 - Filiálky

Mezinárodní management

Další členění podle věcné formy:

1. Brownfield versus greenfield investment
2. Přímý, nepřímý export versus management contract
3. Spolupráce v sítích z hlediska míry integrity:
 - Outsourcing
 - Společný podnik
 - Strategické aliance

Tabulka č. 1 - Profil populace expatriotů

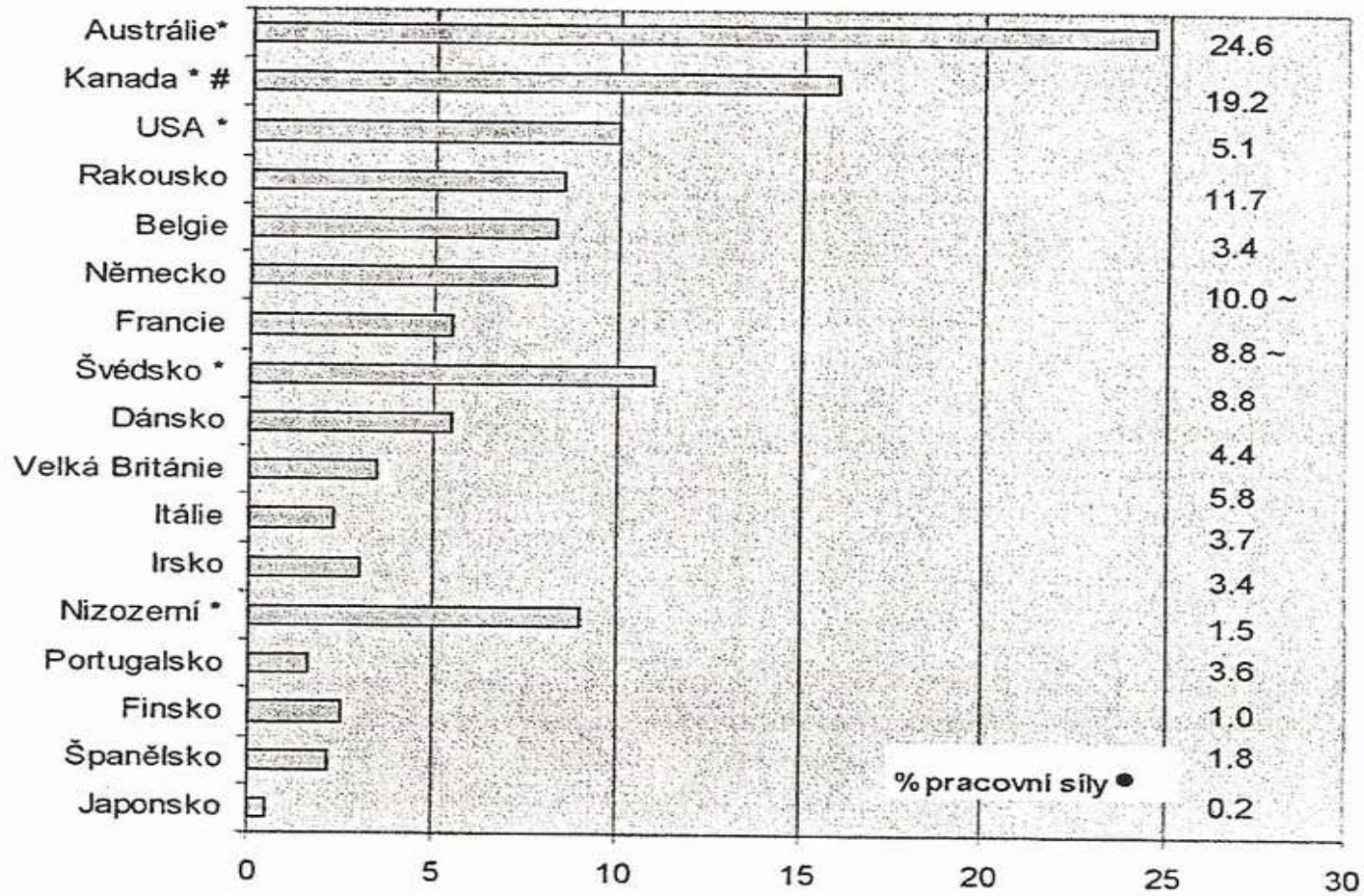
Ženy	87%
Muži	13%
Ženatí/Vdané	69%
Doprovázeni rodinou	77%
Svobodní	28%
Muži	75%
Ženy	25%
Zaměstnanecký status rodinných členů :	
Zaměstnanci firmy před vysláním do zahraničí	49%
Zaměstnanci firmy po vyslání do zahraničí	11%
Doprovázeni dětmi	
Děti doprovázejí do zahraničí	61%
Bez dětí	39%
Délka pobytu v zahraničí	
< 1 rok	8%
1-2 roky	30%
2-3 roky	39%
3 a více let	23%
Zaměstnanci firmy již před vysláním do zahraničí	78%
Nově najatí zaměstnanci pro účel vyslání do zahraničí	22%

Zdroj: Global Relocation Trends 1999 Survey Report. Windham International, New York City.

Tabulka č. 2 - Globální talent?

	Procento zahraničních manažerů ve správních radách (2001)	Procento zahraničních akcionářů (2001)	Procento tržeb v zahraničí (2001)
Belgie	11%	27%	66%
Dánsko	5%	32%	73%
Finsko	14%	34%	87%
Francie	16%	34%	63%
Itálie	9%	18%	30%
Německo	50%	36%	N/A
Nizozemí	26%	57%	74%
Norsko	15%	39%	55%
Portugalsko	9%	24%	41%
Rakousko	11%	35%	50%
Španělsko	11%	22%	27%
Švédsko	10%	32%	67%
Švýcarsko	30%	N/A	75%
Velká Británie	24%	35%	50%

Zahraníční populace v % z celku (1999)

* Narození v zahraničí

1996

~ 1998

Zdroj: OECD